

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Cena celoletna po pošti K 40.—, za Ljubljano K 35.—
 „ polletna „ „ 20.— „ „ 18.—
 „ četrtletna „ „ 10.— „ „ 9.—
 „ mesečno „ „ 3.50 „ „ 3.—
 Uredništvo in uprava: Kopitarjeva ulica 6. — Telefon 50.

Inserati: Enostolpna petlirvsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 vrn., za dvo- in večkrat po 45 vrn. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enostolpna petlirvsta K 1.—. — Izhaja vsak dan, izvenšči nedelje in praznike, ob 3. uri popoldne.

Veličastna slovenska manifestacija v Spodnjem Dravogradu.

2000 koroških Slovencev manifestira za Jugoslavijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Spodnji Dravograd, 9. feb. Danes se je vršila v Spodnjem Dravogradu veličastna manifestacija, ki se je udeležilo nad 2000 koroških Slovencev. Zaradi ogromne udeležbe se je tabor moral vršiti na prostem pred Narodnim domom na glavnem trgu, ki je bil ves v slovenskih zastavah. Pri slavnosti je sodelovala godba mariborskega pešpolka. Govorili so: dr. Pogačnik, gent Verdnik, župnik Rozman, zastopnik vojakov Pavlica, dr. Ravnik, urednik Žebot, dr. Gvidon Serbec, okr. glavar slovenjegraški dr. Ipavic, Andrej Oset, nadučitelj Alt in še več drugih.

Ljudstvo se je z velikim navdušenjem izjavljalo, naj se Koroška prikloni k Jugoslaviji. — Vrhunec navdušenja je povzročil govor goriškega begunca vojaka Pavlice, ki je zaklical: »Koroški Slovenci! Tja na Gosposvetsko polje! Tujci nam morajo vrniti sveto koroško slovensko zemljo! To prisegamo vsi jugoslovanski vojaki in obljubujemo, da hočemo dati zadnjo kapljo krvi, da otmemo zgodovinsko Gosposvetsko polje za Jugoslavijo!«

Trst ali Reka?

Spor med Cehi in Italijani.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Praga, 9. feb. Proti izjavi dr. Kramara, da čehoslovaška vlada zahteva pristanišče Reko za kraljestvo SHS, je ugovarjal »Corriere della Sera«, češ da je doslej šel ves beški izvoz preko Trsta. »Narodni Listy«

odgovarjajo na to: Italijani že čutijo, da bodo izgubili Reko. Zato se, negotovo računajoč, da bo Trst njihov, upirajo jugoslovanskemu koridorju, da bi se Reka s tem ne okrepila in povečala na račun Trsta.

Centralizacija državne uprave.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 9. feb. Na lastno željo izgubi Banat svojo vlado. Dosedanja banatska vlada je prišla v Belgrad, da se z ministrstvom dogovori v tem smislu. Dosedanji poverjeniki in uradniki stopijo v centralno minist-

rstvo. Bosna dobi samo predsednika (dr. Atanazije Šola), vse druge poverjeniške posle pa prevzamejo uradniki, ki bodo imenovani za načelnike posameznih resortov.

Proti agrarni reformi.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Sarajevo, 9. feb. Skupščina agov in begov se je izjavila proti temu, da bi se agrarno vprašanje rešilo, preden se snide

ustavodajna skupščina. Age in begi so izvolili odposlanstvo, ki bo v Belgradu izročilo spomenico v tem smislu.

Nemške lopovščine na Koroškem.

Iz Apač na Koroškem. V noči od 4. na 5. februarja je pridrla iz Glinj pod Borovljami v Šmarjeto v Rožu okoli 20 tolovajev broječa tolpa nemške vojske (in sicer, kar si je treba zabeležiti, pod vodstvom častniškega namestnika Vincenca Wutterja, ki je doma pri po dom. Gregorcu v Abrijah pri Galiciji na Koroškem), katera se je zanosila na prav barbarski način posebno nad orožniško postajo. Nemci so namreč poslopje tako obstreljevali, da so drobne vse šipe in da je po stanovanju vse od kroglj preluknjano. Metali so v stanovanje tudi ročne granate. V tem oziru so imeli na piki posebno kuhinjo, kjer se je nahajala sicer vedno žena stražinojstra z otroci. V kuhinji je eksplodirala tudi najmanj ena granata, katere vpliv je bil grozen. Vse je zdrobljeno. En sam železen lonec ima šest lukenj. Naključje je bilo in velika sreča je, da žene z otroci ob eksploziji ni bilo v kuhinji.

Šmarjeta v R. se nahaja v območju naše vojske. Nemci so prišli za poldruge uro hoda čez demarkacijsko črto in čez nevtrarno cono, čeravno je bila tako demarkacijska črta, kakor cona, od strani obojestranskih poveljnikov natanko, in sicer protokolarno, določena. Nemci so s tem zopet pokazali, da jim je pogodba cunja.

Lopovščine pa še ni konec! Po naključju pride prihodnji dan tod mimo ameriška komisija. Kakor je Nemec še vselej našel izgovor ali povod za lopovščino, tako se je moralo zgoditi to posebno zdaj. Tako so Nemci dejali, da so storili to zaradi tega, da se maščujejo za to, ker so baje rekvirirali jugoslovanski vojaki v Kočuhu šest kilogramov sladkorja. Tu je omeniti, da leži vas Kočuha istotako v območju jugoslovanske vojske in da bi to Nemce nič brigalo. Ni pa niti to res! Od strani jugoslovanskega poveljnika, vse skozi poštenjaka uvedena natanjka in stroga preiskava je dognala, da so kradli šesteri jugoslovanski vojaki brez vsake pretnje, vsak po pol kilograma vkup 3 kg sladkorja in sicer v trgovini, kjer se isti tudi drugim ljudem prodaja. Plačali so zanj do beliča toliko, kakor plačajo drugi in kakor je trgovec zahteval, to je

nekaj manj kot 11 kron. (Pri tem sladkorju je zanimivo to: isti je došel za celo obino šmarjeto v R. Blizu Kočuhe in trgovine st. joči odstavljene nemškutarski župan, pa je zaukazal trgovcu, da ga sme dati le nemškutarjem. Zato ima trgovec dosti sladkorja na razpolago, zavedni Slovenci, slovenski otroci, stradajoče ženske in bolniki pa morajo biti brez njega.)

Tako se Nemci niso izkazali le kot tolovaji in roparji, temveč tudi kot obrekovalci slovenskih vojakov in to nasproti ameriški komisiji!

Nemška tolpa je z dejanji pokazala, da se ji je šlo le za rop in lopovščino. Kamor je prišla, je vse »pokupila«. Pa ne tako, kakor kupujemo mi in kupujejo jugoslovanski vojaki! Povsodi je vse »pokupila«. Med drugim je »kupila« tudi zlato uro in verižico žene tukajšnjega nemškutarskega nadučitelja Hussa, čeravno je ista Nemka in se ni šlo za nikako maščevanje.

Ker je nemškemu zastopniku, ki je ameriško komisijo spremljal, tako početje vendar le smrdelo, je trdil na vso moč, da se nahaja demarkacijska črta za dve uri hoda dalje proti vzhodu (v prid Nemcev), v katerem slučaju bi se nahajala šmarjeta v Rožu v območju nemške vojašnice. Pa mu je spodletelo! Jugoslovanski poveljnik je pokazal namreč tozadevni protokol, nakar je imel nemškutar vendar zavezan jezik.

Rumuni še vedno zahtevajo Banat.

Praga, 8. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada poroča »Corriere della Sera« z dne 2. februarja iz Pariza: »Petit Parisien« piše, da Rumuni o pogodbi iz leta 1916., po kateri je Rumuniji zagotovljen Banat, Srbije niso obvestili. Rumuni izjavljajo, da sta za to neobveščenost bila merodajna dva razloga: 1. Srbija je bila tedaj v tako nesrečnem položaju, da bi bilo brezsrčno, ji naložiti kakršnekoli pogoje. 2. Srbijo je zastopala Rusija, ki se je odločno zavzemala za interese. Rusija je tedaj v imenu Srbije priznala Rumuniji pravico do okupiranja Banata. Zato je pogodba iz leta 1916. pravnoveljavna.

Mirovno posvetovanje.

Pariz, 9. feb. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča uradno Komisija za zvezo narodov je imela včeraj dopoldne sejo. Koncem seje je komisija svoje delo skoraj dokončala v prvem branju. Od načrta imajo samo še nekoliko členov razmišljati. Več vprašanj so oddali redakcijskemu komiteju, da jih bo precizirala, preden jih bo komisija razpravljala. Nekaj točk, ki so jih provizorno sprejeli, bodo še enkrat razpravljali, preden komisija predloži konferenci svoje poročilo. Ricci-Bussati je bil imenovan za stopnikom italijanske delegacije v tajništvo. Komisija bo imela jutri prihodnjo sejo. V nedeljo popoldne se bo sestala v hotelu »Majestic« redakcijski komitej, da pripravi poročilo, ki ga bo v prihodnji seji predložil komisiji.

Francoska komisija na Štajerskem.

Maribor, 8. februarja. (Lj. k. u.) Francoska misija, obstoječa iz majorja Montaguja in francoskega generalštabnega šefa z Reke, ki se je danes ob 1. uri popoldne odpeljala v Gradec, se jutri zjutraj iz Gradca odpelje v Mursko dolino, da obišče Radgono in Cmurek, poprišče bojev zadnjih petih dni med jugoslovanskimi posadkami in nemško-madžarskimi tolpmi. Da se francoski misiji omogoči nemoten obisk teh krajev, je na željo majorja Montaguja danes ob sedmih zvečer nemškoštajerski deželni glavar dr. von Kaan generalu Maistru stavil predlog, naj bi se sklenilo 24 urno premirje. Dr. von Kaan je izjavil, da bo do polnoči obvestil nemške čete in tolpe, ki so bile napadle Radgono in Cmurek, naj ustavijo vse sovražnosti. General Maister je izrazil svoje pomisleke, da bi bilo mogoče v tako kratkem času obvestiti čete, nakar je dr. von Kaan za začetek premirja predlagal 7. uro zjutraj. Njegov predlog je bil nato spre-

jet. Jutri zjutraj ob 7. uri se začne premirje, ki se konča ob isti jutranji uri popoldne. Z naše strani se francoski misiji v Radgoni pridružitava dva častnika od štaba štajerskega obmejnega poveljništva. (Opomba ljublj. dop. urada: Nad vse zanimivo je, da je pri tej priliki isti dr. von Kaan, ki je doslej vedno zatrdel, da z napadalci na Radgono in Cmurek ni v nikakršni zvezi, v sebi naenkrat začutil toliko vplivnost napram tem istim četam in tolпам, da je mogel najprej zatrdjati, da jih more obvestiti in za premirje pridobiti že do polnoči, ne glede na to, da vsakako niso vse te čete in tolpe zbrane na istem kraju, potem pa prav zagotovo mogel obljubiti, da izposluje vse za premirje potrebno najkasneje do sedmih zjutraj. Mož, ki ima zdaj naenkrat tolik vpliv nanje, mora z njimi pač biti v kaj intimni zvezi in je moral imeti nanje odločilen vpliv tudi prej in biti tudi prej z njimi v kaj intimni zvezi.)

Kaj pravijo Nemci o komisiji.

Gradec, 8. februarja. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča službeno: Prizadevanju deželnega glavarja dr. von Kaana se je posrečilo, napotiti francosko častniško misijo v cmureški in radgonski okraj, da tamkaj ugotovi pritožbe prebivalstva in, če je mogoče, v medse-

bojnem sporazumu določi jezikovnim razmeram odgovarjajočo demarkacijsko črto. Deželni glavar se tega ogledovanja udeleži v spremstvu šefa generalnega štaba, polkovnika von Lunzerja. Ukrenilo se je vse, da se za dobo nameravanega ogledovanja ustavi bojevanje.

General Maister tudi zraven.

Maribor, 9. feb. (Lj. k. u.) General Maister se je danes zjutraj v spremstvu kapetana od štaba štajerskega obmejnega

poveljništva s posebnim vlakom odpeljal v Mursko dolino, da prisostvuje ogledu krajev, katere obišče francoska misija.

Francoska komisija se posvetovala z generalom Maistrom.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Špilje, 10. februarja. Včeraj so člani francoske komisije z majorjem Montagujem na čelu dospeli iz Maribora v Špilje. Spremljal jih je general Maister. Vsi so nat oodpotovali v Cmurek, kjer so si na

licu mesta ogledali poprišče zadnjih bojev. Sinoči se je komisija vračala. Danes se bo francoska komisija posvetovala pri generalu Maistru v Mariboru.

Dosedanji uspehi mirovnega posveta.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Rotterdam, 10. februarja. Na mirovnem posvetu sta se rešili dve važni vprašanji in sicer: Zahteva Italije glede Jadranskega morja in zahteva Francije glede levega brega Rena, čeprav se o tem

na posvetu še ni uradno govorilo. Ta rešitev je posledica zasebnega razgovora med Wilsonom, Lloydom, Georgesom, Clemenceaum in Salandro.

Slovenci v Gradcu konfinirani.

Nemci grdo ravnaajo z njimi.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Gradec, 10. februarja. V Gradcu so konfinirani sledeči Slovenci: Trgovec in gerent jugoslov. zastopstva Pavel Šega;

gerent jugoslov. zastopstva dr. Vekoslav Veršič; dvorni svetnik Martin Bečjančič; dvorni svetnik Karol Ljubič.

bec; dvorni svetnik dr. Fran Vovšek; medicinar Martin Ogorevc; tehnik Blaž Pristovšek; vinarski nadzornik Fran Matjašič; računski revident Stefan Rojnik.

Porušene srbske vasi.

Belgrad, 9. februarja. (Lj. k. u.) Jugoslov. dop. urad poroča: Deloma z izgovorom vojnih razlogov, deloma z izgovorom, da udušijo vstaje, mnogokrat pa tudi brez vsakega povoda in le iz narodne mržnje proti Srbom so Bolgari za vojske neusmiljeno rušili in požigali srbske vasi in srbske domove. Tako je v topliškem okraju zgorela skoro cela vas Aleksandrovac. V gourski občini, najbogatejši v vsem okrožju sta od 320 hiš ostali samo dve vasi. Banjska, račanska, dobrodolska in vankulska ter lukovska občina sploh ne ob-

S konfiniranci Nemci po svoji nemški navadi grdo postopajo, kakor se to spodobi za narod, ki je kazal svojo kulturo na glasoviti način v Belgiji in Srbiji.

stoje več. Število pogorelih poslopij v teh občinah presega 5000. V dojeranskem okraju je od mesta Dojerana in Valudova ostalo samo zidovje. Pred vojno je imel ta okraj 30.000 duš, sedaj jih šteje samo 5.000. V veleškem okraju so vsem srbskim prvkom požgane in porušene hiše. Obstreljevanje Bitolja je bilo nepotrebno. Iz vojaških razlogov so Srbi porušili cele ulice in razne dele mesta. Vse to je dokaz bolgarske uničevalne strasti nad vsem, kar je srbsko.

premirja. V teh pogojih se mora zahtevati: 1. Umaknitev nemških čet za mejo Pruske Poljske, včevši Gdansko in vzhodno Prusijo; 2. Gdansko morajo zasesti zavezniški, dokler ne bodo odločili o usodi tega mesta; 3. na vzhodnem Pruskem, od katerega mora pripasti del Poljski in Litavski, sme imeti Nemčija samo policijske čete. Nemčija tudi ne sme odpeljati ondotnega vojnega in transportnega materiala. Naposled se morajo zasesti Kruppove tovarnice. Zavezniški morajo nadzirati vse nemške tovarnice, ki morajo v prvi vrsti delati za entento in za obnovo Francije.

Rusija in ententa.

Stanislavov, 8. februarja. (Lj. k. u.) Ukrajinski tisk, urad priobčuje naslednjo brezzično brzojavko, iz Moskve poslano v Pariz: »Izvestija« objavlja praktična vprašanja, ki jih je pogrésati v pariški deklaraciji. Sovjetska vlada je bila ponovno izjavila, da je pripravljena skleniti gospodarske kompromise, da končno reši ruski narod bremena brezkončne vojne in mu da priliko za normalni razvoj na podlagi socializma ter da odpravi gospodarski nered. Akoravno je bila te propozicije izjavila z vso resnobo, ni od entente prejela nobenih protipredlogov in nobenega odgovora na vsa svoja prejšnja sporočila.

Stanislavov, 8. februarja. (Lj. k. u.) Ukrajinski tisk, urad priobčuje nastopno iz Moskve brezzično poslano in »Vsem« naslovljeno brzojavko: V Moskvo so večeraj dospeli vsi člani osrednjega komiteja ruske socialno-revolucionarne stranke. Socialni revolucionarci se z vso odločnostjo protivijo proti temu, da bi se ententa vmešavala v ruske notranje stvari. Nastop sovjetske vlade povsem odobrava manjševiki. V svojem moskovskem glasilu »Vpered« (Naprej) se ostro izjavljajo zoper ententno intervencijo. — Poročila inozemskega tiska o nemirih v Petrogradu so izmišljena. Sovjetska vlada svobode republikanskega časopisja v pogledu na revolucionarno propagando ne more omejiti. Z entento bo začela pogajanja pod pogojem, da se ententa v ruske notranje razmere ne bo vmešavala. Sovjetska vlada pričakuje, da bo ententa določila kraj, mesec in dan, ko naj se sestanejo zastopniki na razgovor. — Podpisal Čičerin.

Resen položaj na Angleškem.

Berlin, 8. feb. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: »Berliner Zeitung am Mittag« javlja iz Berna: Lloyd George je odpotoval v London zaradi notranjega položaja v Angliji.

Berlin, 9. feb. (Lj. k. u.) Achtuhrabendblatt javlja iz Amsterdam: V Londonu so bili poslednje dni vojaški izgredi. Urad vojnega ministrstva je izdal poročilo, ki pravi, da se je udeležilo teh izgredov 11 tisoč odpustnikov in vojakov, ki so vsled odpusta v Londonu. Zaradi stavke podzemne železnice niso mogli teh vojakov naprej transportirati. Devet kolovodij so aretirali.

Na čast regentu Aleksandru v Parizu.

Belgrad, 8. februarja. (Ljublj. k. u.) Jugoslovanski dop. urad poroča: Predsednik francoske republike in soproga sta priredila v torek pojedino na čast našemu prestolonasledniku. Prisostvovali so tudi Pašič, Trumbić in Vesnić ter francoski ministri za zunanje stvari, za pravosodje, za finance in za marino kakor tudi maršala Foch in Petain. Ministrski predsednik je imenoval komisijo za proučevanje kršitve mednarodnega prava na ozemlju, ki je bilo zasedeno po Avstrijih in Madžarih.

Izgube v boju pri Radgoni in Cmureku.

Uradno poročajo: Mrtvi: pešec Govedič Priderik; pešec Zorman Jakob; četovodja Aid Fran; ranjeni: nadpor. Zeilhofer Benedikt; nared. Zmave Anton; enol. prost. četov. Schneider Stanko; des. Negrek Fran; deset. Svetek Jakob; desetnik Tram Jožef; poddes. Fipko Peter; poddes. Štemberger Fran; pešec Otič Ivan; pešec Purko Anton; pešec Baj Fran; pešec Terstenjak Alojz; civilist Strasser. Pogrešani: deset. Lašič Karol; pešec Lajnšek Anton; pešec Kos Jožef; pešec Izek Anton; peš. Zobec Simon; pešec Pišlak Ivan; pešec Demzinger Anton; pešec Zorec Ivan; peš. Zorman Fran; pešec Majerič Avg.; pešec Kovačič Fran; pešec Bezjak Marko; peš. Baltazar Karol. Od Hrvatov so bili ranjeni: čast. namest. Vizek Rudolf; pešec Kis Izak; pešec Kulič Eden. — Iz bojov pri Cmureku pogrešajo: poroč. Drier Fr.; štab. nar. Depuša Josip; nared. Cuzek Št.; fin. nadpaznik Mezda Franjo; peš. Skobec Rupert; pešec Stropnik Anton; peš. Majcen Josip; fin. pregl. Jurkovšek Franjo; pešec Berkujia Anton; des. Dolšak Jakob; pešec Fers Janez; pešec Burk Jernej; pešec Kafarič Anton; pešec Zornik Jurij; pešec Kupad Fran; poddes. Maly Bogom.; pešec Čič Ivan; pešec Rakovnik Anton; pešec Štampar Ferdinand; pešec Marič Ivan; pešec Pečnik Jožef in pešec Morbek Fran.

Naši ujetniki v Nemški Avstriji.

Uradno poročajo: Rez. poročnik Zmagoslav Kristan je pobegnil iz nemškega ujetništva in pri poveljništvu dravske divizije javil nastopne častnike, ki so v nemškem ujetništvu v Brežah na Koroškem: kurat Rudolf Potočnik iz Selc pri Škofji Loki; nadporočnik Ludvik Primožič iz Št. Jakoba v Rožu; nadpor. Ivan Preželj iz Ljubljane, Cerkvena ulica 21; nadpor. Karol Tauber iz Ljubljane, sanatorij Emona; nadpor. Ivan Novak iz Št. Marjete pri Pt.; por. Anton Korent iz Zgor. Lednice pri Zalcu; por. Ivo Pečnik iz Matulj pri Opatji; por. Simon Železnik iz Vranskega pri Celju; por. Anton Poje iz Zgor. Lačice ob Kulpi; por. Fran Berdnik iz Smarejce v Rožu; prap. Janko Košenina iz Ljubljane, Kolodvorska ulica 6; štab. nared. Iv. Hiris iz Brezovice pri Črnomlju. Vsi častniki so bili ujeti v bojih 26. januarja. Dne 27. januarja je bil še ujet por. Šturm, torej že v času premirja. Podrobnosti o teh častnikih da rade volje por. Zmagoslav Kristan, Maribor, Nagy ulica 10. — V koroških bojih ujeta moštvo je v Špitalu ob Dravi.

Vojni ujetniki iz Italije.

Dunaj, 8. februarja. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk, urad poroča: Italijansko vrhovno poveljstvo je odredilo, naj se vsi vojni ujetniki do letnika 1884 odpuste v domovino. To naredbo so začeli že izvrševati. Vojni ujetniki pa se morejo vsled transportnih težkoč v Italiji zelo počasi vračati v domovino.

Začasna ustava kraljestva SHS.

Belgrad, 8. februarja. (Lj. k. u.) Ministrski svet je sprejel v včerajšnji seji začasno ustavo za celo kraljevino SHS.

Nemčija izgubi Prusko-Poljsko.

Ženeva, 8. feb. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: »Matin« in »Journal des Debats« pretita z najvišjim vojnim svetom, ki bo določil pogoje za podaljšanje

Pri generalu Maistru.

Poročevalec »Večernega lista« je naprosil generala Maistra, zapovednika obmejne jugoslovanske armade, da mu pove svoje mnenje o sedanjem položaju.

General Maister je sprejel častnika zelo prijazno. Sedel je za svojo pisalno mizo, na kateri je ležalo polno aktov in zemljevidov. Vse kaže, da je general, katerega ime danes izgovarjajo posebno obmejni Slovenci v nekdanji Štajerski s posebnim spoštovanjem in ponosom, mož dela in redu.

General Maister je pri vstopu našega dopisnika živahno vstal s svojega sedeža in hitel vstopivšemu naproti. Prožil mu je v pozdrav desnico in mu jo stisnil.

»Dobrodošli! Veseli me, da me posetite. Bodite mi pristrčno pozdravljeni! Povejte mi, kaj Vas je privedlo k meni. Sediva!«

General je stal pred menoj raven kot jelka. Prijaznost, veselost in odkritosrčnost ter skromnost obenem. Iz vsake njegove kretnje sem spoznal, da imam pred seboj izrednega moža, ki je prišel ravno ob pravem času obmejnemu bratom na pomoč. Poleg miline, ki mu odseva iz obraza, sem opazil odločnost in energijo pri vsakem njegovem koraku, kretnji in besedi. General govori gladko, glas mu je sonoren in ostalo mu je nekoliko vabljivega gorenskega narečja.

Z menoj je govoril general zelo prijazno in prostodušno ter smehljaje. Z obraza mu je odsevala zadovoljnost. Njegove črne bistre oči so se mu iskriale. Dolge črne brke pristojajo vitki in visoki postavi kakor natašč. Lica so navdahnjena z lahko idejo ter nekoliko upadla, znak da mož mnogo dela, dosti trpi in ima veliko skrbi. Lasje, ki so bili nekdanj lepo črni, so mu že močno osiveli. S čela mu odseva odločnost in energija. Kratko rečeno: Če imaš srečo, da lahko za nekaj trenutkov obuješ z generalom Maistrom, ga moraš vzljubiti. On je prava živa slika poštenega in skrbnega sina svobodne Jugoslavije.

Pri razgovoru sva sedela ob sprejemni mizi.

»Kaj ne, gospod general, imate mnogo dela in velikih skrbi z zasedenjem in obrambo naše severne meje?«

Odgovoril mi je: »V začetku je bilo veliko, veliko dela, a sedaj, ko imamo že skoro vse lepo urejeno, je vedno lažje. Mnoge težave so odstranjene in sedaj gre vse gladko, zelo gladko.«

»Dovolite, kako stojimo sedaj na črti od koroške do ogrske meje?«

»Dobro. Urejeno je vse tako, da smo vedno in dobro pripravljeni na morebitne sovražne napade, katere — upam — bomo povsod in v vsakem oziru odbili.«

»Nemci so bili postali že jako drzni?«

»Da! Nemci se še tudi dosedaj niso spametovali, niso ravno toliko drzni, kolikor neodkritosrčni, kakor tudi po stari navadi zahrbtni. Tega se je seveda bolj bati nego odkritosrčne drznosti. Stojijo še vedno pod vplivom starega nemškega režima.«

»Kakšen utis so napravile na Vas, gospod general, zadnje vsenemške in nem-

ške demonstracije ter krvavi dogodki v Mariboru?«

Moralnega vtisa na me prav nobenega, pač pa so pokazali Nemci zopet svojo duševno kratkovidnost. Prav resno so namreč mislili zopet zasesti vse javne urade v Mariboru, ne glede na to, da bi jim jih jaz čez pol ure zopet z lahkoto iztrgal. Največja infamnost je bilo to, da so hoteli izrabiti navzočnost podpolkovnika Mileša za svojo zahrbtno izvršitev.«

»Ker so Nemci in nemčurji prvi napadli, bodo ti dogodki gotovo tudi na entitino javnost vplivali za nas v ugodnem smislu.«

»V popolnoma ugodnem smislu. Dotičnih prepričevalnih dokumentov nisem poslal samo deželni vladi v Ljubljani, temveč sem jih poslal tudi na vsa merodajna mesta, odkoder bo izvedela mirovna konferenca v Parizu vse podrobnosti.«

»Kako pa sodite, gospod general, položaj na Koroškem?«

»Na Koroškem je položaj za nas jako dober, bodisi da demarkacijska črta izpade za nas ugodno ali neugodno. Napadov nemških tolp se nam ni bati in če bi se taki napadi dogodili, jih bomo odbili in sledili Nemcem tako daleč, kolikor zahteva od nas razvijanje naše posadkine črte, da varujemo koroško slovensko ljudstvo nemškega nasilja.«

»Ali je upati, da bodo štajerski in koroški Slovenci dobili nazaj vse ozemlje, ki je njihova zgodovinska last?«

Popolnoma zaupamo merodajnim in nepristranskim faktorjem, ki bodo imeli v tem oziru na pariški konferenci odločilno besedo. In to je samoobsebi razumljivo, da nam bodo državno mejo zarisali tako, kakor to zahtevajo naši etnografski, gospodarski in strateški oziri.«

»Kaj pa bo z ogrskimi Slovenci?«

»Mi imamo v Parizu na mirovni konferenci take zastopnike jugoslovanske države, da smo lahko prepričani, da ne bodo prepustili niti najmanjšega dela našega naroda tujcem in celo ne prekmurskih Slovencev, ki so zelo zaveden, toda že od nekdanj zatiran del velikega jugoslovanskega rodu. Vsled zatiranja niso mogli ogrski Slovenci nikdar dati duša svoji zavednosti. Zahtevamo osvoboditev in priklonitev prekmurskih Slovencev tudi iz gospodarskih ozirov. Prekmurje je rodovitna in jako bogata dežela ter bo dika in ponos naše svobodne Jugoslavije.«

»Kako je razpoloženje našega vojaštva? Ali je razmerje med častniki in moštvom boljše kot je bilo v avstro-ogrski armadi? Ubežnikov v vaši armadi ni mnogo?«

»Častniki in moštvo vedo danes, da služijo svoji domovini in je radi tega razmerje med njimi nekako prijateljsko in moštvo častnikom popolnoma zaupa že radi tega, ker govorijo med seboj v materskem jeziku. Razen tega so častniki sami zavedni narodni ljudje, ki v tem oziru jako dobro vplivajo tudi na manj zavedno moštvo. Od teh ljudi je ubežnikov tako malo, kakor jih je imela svoj čas v mišni dobi avstro-ogrski armada.«

»Slišal sem, in to je splošno mnenje, da je poleg Vaše odločnosti in spretnosti pripisovati dosedanje uspehe tudi Vašemu vrlemu generalnemu štabu. Imate izborni častniški zbor. O njem gre splošna hvala.«

»Posrečilo se mi je izbrati za svoje področje tako vrle častnike, in to od mojega poveljstva do najmanjše formacije. Vrhim braniteljem slovenske severne štajerske meje ljudstvo lahko popolnoma zaupa.«

»Ali Vaše zdravje nič ne trpi, ko imate toliko naporega dela?«

»Po pravici Vam povem: v prvem času je moje zdravje res trpelo. Od 31. oktobra do včerajšega 14. novembra 1918 sem ob vsem mojem napornem delu mogel spati samo 17 ur. Sedaj se je toliko zboljšalo, ker smo razmere v vsem območju obmejnega poveljstva uredili in ima vsak večji ali manjši poveljnik popolnoma zarisano delokrog.«

»Kaj pa Vaše pesmi? Dobro bi bilo, ko bi izdali zbirko Vaših pesnitev. Ljudstvo po vsej Jugoslaviji bi tako zbirko sprejelo z veliko radostjo.«

»To vprašanje moramo pustiti pač poznejšemu času, ko nas ne bodo klicale tako važne dolžnosti obrambnega in organizatoričnega dela.«

Kakor me je general sprejel prijazno, tako je bil tudi sloves prijazen. Izjavil je, da je velik prijatelj slovenskih listov in da jim je drage volje na razpolago.

General Rudolf Maister je rojen dne 30. marca 1874 v Kamniku na Gorenjskem kot sin finančnega respicijenta Franca Maistra. Ljudsko šolo je obiskoval v Mengšu in Kranju, gimnazijo štiri razrede v Kranju, dva razreda v Ljubljani, kadetško šolo na Dunaju. V armado je stopil 1894. Služboval je v Ljubljani pri domobranskem pešpolku, kjer je služil do leta 1908, v Celovcu dve leti, odkoder je bil premeščen v Przemysl k 18. domobr. pp., od tam je bil poslan k 26. domobr. pp. v Celje. Od leta 1914. služi v Mariboru. Poročen je od 1905 z gđe. Marijo Sterger, hčerjo takratnega kranjskega sanitetnega nadzornika. Iz srečnega zakona ima dva otroke: Hrvoj in Borut. Maister je bil radi svojega odločnega narodnega mišljenja zapisan v stari Avstriji v knjižo nezanesljivih (p. u. — politično sumljivih).

Stavka v Italiji se širi.

Dunaj, 9. februarja. (Lj. kor. ur. — Brezlično.) Posebni dopisnik »Neue Freie Presse« javlja, da se stavkarsko gibanje v Italiji širi. Mornarji v Genovi so sklenili, staviti iste pogoje kakor angleški mornarji, ki so jih določili 24. februarja v Londonu. V Rimu so pričeli stavkati tudi vsi tiskarji.

Rim, 9. feb. (Lj. k. u.) Agenzia Stefani poroča: Osebe časopisnih tiskarn je začelo stavkati. Zahteva osemurni delavnik. V soboto zvečer je izšel samo »Popolo Romano«. Socialno-demokratska lista »Avanti« in »Giornale del Popolo« izhajata dalje.

Iz pokrajine.

kr Ameriška demarkacijska komisija v Borovljah je opravila, kakor poroča »Kärntner Tagblatt«, tako, da so se vsi izjavili za Nemško Avstrijo. Do besede je prišel, pravi, tudi zastopnik maloštevilnih pristašev SHS, takoj nato pa zopet pove, da je prišlo »pristržno razmerje med obema plemeni, ki sta naseljeni v Rožni dolini, elementarno do izraza«. Da, strah pred puško in vislicami je elementaren čut...

kr Na naslov ravnateljstva državnih železnic SHS. Iz tržiškega kota smo prejeli: Zelo smo hvaležni ravnateljstvu državnih železnic za uvedbo dveh novih dopolnjenih vlakov na tržiški železnici. Imamo pa še dve prošnji. Zvečer po odhodu gorenjskega vlaka na Jesenice moramo na odhod tržiškega vlaka čakati krog tričetrt ure; vsak se vprašuje čemu? Ali ne bi mogla biti vpeljana takojšnja zveza, ker ni najti nobenega razloga za to čakanje? — Ogromni večini tistih, ki rabijo večerni vlak v Ljubljano, je prihod v Ljubljano po sedanjem voznem redu malo pred 11. uro skrajno nepripraven. Ali se ne bi mogla zveza na Jesenicah tako urediti, da bi ta vlak prihajal v Ljubljano krog devete ure zvečer, kakor nekdanj, ko sta se oba gorenjska vlaka v Kranju križala? Potnikom s tržiške železnice bi s tem odpadlo naddveurno čakanje v Kranju. Prosimo torej.

kr Italijanska funaštva na Cresu. Sušaske »Primorske Novine« prinašajo dopis z otoka Cresa, iz katerega se vidi, da Italijani povsodi napenajo vse sile, da bi ljudstvo dobili zase, če ne zlepa pa zgrda. Ker so videli, kako so Cresljani udani svoji duhovščini, so začeli tu duhovščino obrekovati. Ker to ni pomagalo, so jim poslali vojnega kurata in na vse pretege vabili k njegovemu javnemu govoru. Toda prišlo je le kakli deset ljudi. Le-te je kurat pozival, naj zakličejo »evviva« italijanski kraljici Jeleni, ki da je čisto slovanske krvi, in Italiji, ki jim hoče dati vsa prava, kulturo, civilizacijo. No, zaman, niti kihnil ni nihče. Potem so priredili javen ples in razglasili, da se bo na njem jedlo in pilo in plesalo zastoj. A vse pripraviene dari božje so morali pospraviti italijanski vojaki sami — kar so seveda radi storili — Cresljanov ni bilo. — Dne 30. januarja so izvršili strogo hišno preiskavo pri frančiškanih, ker so delili med ljudstvo narodne liste. Karabinjeri so z mesta odvedli v zapor patra Srečka Auera in mu niso pustili ničesar vzeti s seboj. Tudi niso dovolili, da bi ga bratje obiskali v zaporu. Vsega tega smo že preko grla stli, zaključuje dopis, in ne vemo, da-li odnesemo živo glavo. Vendar trdno verujemo, da bratje ne pozabite na 10.000 čistokrvnih Jugoslovancev našega otoka.

kr Umrl je v Varaždinu vpok, gimnazijski profesor Julij Janković.

kr Kolonizacija v Jugoslaviji. Iz lepoljske županije na Hrvaškem se je oglašilo 246 družin, t. j. tretjina županije za izselitev v Srijem in druge plodne kraje v Jugoslaviji. Vlada je obljubila vso pomoč.

kr Unkelhäuser v Zagrebu. V nedeljo je umrl v Zagrebu bivši minister za Hrvatsko dr. Unkelhäuser.

kr Gledališka vest. Intendant hrvatskega gledališča v Zagrebu Gvidon Hreljanovič je odstopil.

kr Srbski ujetniki se vračajo. Iz Zagreba poročajo, da se je v nedeljo vrnilo iz nemškega ujetništva 3000 srbskih vojakov.

kr Kina v Belgradu podržavljeni. Belgrad, 8. februarja. (Lj. k. u.) Vlada je sklenila, da prevzame v državno upravo vse belgrajske kine. Dohodki iz kinov se bodo uporabljali za srbske invalide.

kr Najstarejša hrvatska knjiga — misal — je bila tiskana 22. januarja 1483 v Benetkah.

kr Socialistični občinski odbor so si izvolili v Šidu. Meščanske stranke sploh niso postavile kandidatov.

kr Italijanski »kulturonosci«. Italijani so na Trsatu zasedli šolo in društveni dom in tako onemogočili vsako kulturno delo.

kr Državno nadzorstvo nad veleposelstniškimi gozdovi v Medmurju. Nadprostranimi gozdovi Festetičevega veleposelstva v Medmurju so kot bodočo narodno lastnino proglasili državno nadzorstvo. Za nadzornika je imenovan strokovnjak Bogdan Svoboda.

kr Za pripojitev Medmarja varaždinski županiji so sklenili resolucijo na varaždinski županijski skupščini dne 24. januarja.

kr 737.423 K. narodnega davka so zbrali v varaždinski županiji.

Iz Ljubljane.

1 Visokošolcem tehnikom. Več tovaršev se manjka v statistiki, ki jo potrebujemo čim poprej kot podlago za nadaljnje delo. Ker je stvar zelo nujna — seminarni kurzi naj bi se otvorili že neposredno po veliki noči — zato ponovno naprošam vse tovariše, ki mi še do zdaj niso poslali svojih podatkov, naj to nemudoma storijo. Izrecno vabim abituriente srednjih šol, ki hočejo k tehničnim študijem, da se i oni z dopisnico javijo. — Ing. Šuklje, Bleiweisova cesta 7, I.

1 Iz seje mesinega aprovizacijskega odseka dne 7. t. m. je poročati: Amerikanske moke je dosedaj prevzela aprovizacija šele dva vagona. Razdeli se že prihodnji teden na karte. Moko prodaja aprovizacija za lastno ceno po 3 K 50 vin. za kilogram. Vsaka izkaznica dobi četrtil kilograma moke. Da bo pa izkaznica honorirana v celo kilo, dobi vsaka stranka na izkaznico še po pol kilograma koruznega zdroba po 2 K 16 vin. in po četrtil kilograma kaše ali ješprenja po 2 K 16 vin. za kilogram. Izrecno se poudarja, da vsaka stranka kupi le tisto blago, ki je predpisano za izkaznico. Vendar, če stranka enkrat blago vzame, ga trgovec ni več dolžan prevzeti nazaj. — Zmoko so velike težave. Prav lahko se zgodi, da zmanjka aprovizacij v najkrajšem času bela krušna moka. Ostane potem le še koruzna moka, iz katere se pa brez primesi nježne ali ržene moke nemože pečiti kruh. Za slučaj, da aprovizaciji ne bo

mogoče izposlovati za primes h koruzni moki potrebno množino bele moke, se peka kruha ustavi. Namesto kruha razdeljuje potem aprovizacija koruzno moko. — Aprovizacija prosi urad za prehrano, da ji nakaže vsaj za obrtnike osem sodov petroleja, če ga že za ostalo prebivalstvo vsled nezadostnih zalog ni mogoče dobiti.

1 Učitelj, aproviz. odbor deli v torek 11. t. m. pop. v telovadnici I. m. deš. lj. šole na Ledini. Cena se je znižala za 9 kron.

1 Že zopet ženska vzrok. Včeraj ob 9. uri zvečer sta se v neki gostilni na Sv. Jakoba trgu radi neke ženske sprla civilist in vojak. Med preprirom je vojak sunil civilista z bajonetom v desno nogo. Ranjenca so z rešilnim avtomobilom prepežljali v garnizijsko bolnico.

1 Saše so se vnele včeraj v dimniku v Florijanski ulici št. 24, zvečer ob 6. uri pa v hotelu »Mirijak«. Požarna bramba je bila v obeh slučajih takoj na licu mesta in je ogenj pogasila.

Politična kronika.

p Protesti. Pretečene dni se je vršilo v naši državi — posebno na Hrvaškem — nad 250 shodov, na katerih je zbrano ljudstvo ogorčeno protestiralo proti zasedanju jugoslovanskih krajev od strani Italijanov. Sprejete resolucije pričajo jasno, da nočejo Jugoslovani izgubiti niti enega kosčka zemlje, na katerem stanujejo njih brati. Če bodo ta glasen klic slišali in uslišali v Parizu, je drugo vprašanje. Ničesar ne moremo storiti — majhen narod smo. Toda eno lahko storimo: iskali bomo močne opore tam, kjer bomo našli razumevanje za naše težnje. Tega nam ne morejo zabraniti. Če jim bo to po volji, je drugo vprašanje.

p Italijani pripoje koroško ozemlje. Bivši italijanski poveljnik v Trbižu je poslal trbižkim uradom dopis, v katerem zahteva vse podatke o tamšnjem uradnistvu kakor tudi izjave uradnikov, da-li hočejo ostati tudi potem v službi, ko se izreče pripojitev zasedenega ozemlja Italiji. — Tu se pa nemško-italijansko prijateljstvo krha in »Kärntner Tagblatt« pravi, da bo tu pač morala povedati svoje mnenje najprej mirovna konferenca.

p Zopet svoboda. V nedeljo so izpuštili na svobodo internirance dr. Aleksandra Horvata, dr. Ivica Franka, dr. Mirka Kosotiča in dr. Milana Accurtija. Bili so internirani od začetka decembra.

p Varaždinski Narodni odbor je imel 31. m. m. svojo zaključno sejo. Soglasno so sklenili ustanoviti jugoslovansko demokratsko stranko, ki naj zastopa radikalna demokratska načela in dela za popolno politično edinstvo jugoslovanske narodne države. Priprave za organizacijo so poverili kanoniku M. Kučenjaku, dr. H. Križmanu, B. Svobode, dr. St. Stankoviču, V. Plazzerianu, dr. E. Spitzerju in B. Svobodi.

Po svetu.

s V zrakoplovu iz Londona v Buenos-Aires. Zrakoplov tipa Caproni je preletel pot iz Milana v Rim z desetimi potniki v

štiri in pol ure. Časopisi pa javljajo, da delajo v Londonu kolosalen zrakoplov za 40 oseb, s kajutami, jedilnico itd. Zrakoplov bi šel preko Španske naravnost v Buenos-Aires in bi rabil za to pot šest dni.

s Kako preizkušajo one, ki hlinijo gluhost. Za časa vojne je bilo mnogo takih, ki so hlinili gluhost. Francoski zdravnik dr. Fay je izumil za to poseben aparat. Posebno dober pripomoček je tudi dejstvo, da človek po posebnem močnem tonu, ki pride na uho, zapre trepalnice. Po tem se da tudi dognati moč gluhosti. Drugi način je način s pisalnim strojem. Ta način obstoji v tem, da dozdevno gluhega poučuje, da bere govor z ustnic, kar je silno mučno in nerodno. Zdaj se začne zdravnik razgovarjati z »glušcem« šepetajoče. »Glušec« se dela, kot da bere z ustnic (v resnici pa šepet sliši) in daje točne odgovore. Naenkrat pa začne nekdo pisati naglo na pisalni stroj, napravi s tem šum. Glušec ne sliši šepetanje in ne more odgovarjati — s tem je razkrinkan.

s Letalska predrznost. Neki belgijski zrakoplovec se je spustil s strašne višine na Reni tako, da so misli, da pada. Ko je prišel do vode, so zapazili začuden gledalci, da leti proti mostu. In res se je predrznemu letalcu posrečilo, da je letel pod düsseldorfskim mostom na Reni in se zopet dvignil.

s Ameriški misijonarji. »Le petit Parisien« poroča: »Neka dama je čakala pred gledališčno blagajno. Ljudje so se drenjali. Eden od njih je v prerivanju sunil lepo damo, a jo je takoj prosil oprostjenja. Toda naenkrat stopi predenj srdit Amerikanec in pravi: »Gospod, Vi ste sunili damo«. — »To Vas, gospod, ne briga«, je dejal Francoz. Mesto odgovora je dobil Francoz »ameriško« batino... Na to se je Amerikanec obrnil do občinstva: »To je zato, da se bo naučil obnašati proti damam. List zaključuje: Ali bi bilo pretirano, povedati našim zaveznikom, da so prišli sem kot križarji in ne kot misijonarji.

s Koliko je stala Ameriko vojska? Zedinjene države Amerike so do zdaj potrošile vsega skupaj 22.589.986.000 dolarjev, kar znaša v francoski valuti (1 dolar je 5.40 franka) 123.115.423.700 frankov. Koliko bi to izneslo v našem »papirju«?

s Mržnja med Fran Ferdinandom in Viljemom. »L'Echo de Paris« javlja iz Švice: To je javna tajnost, da je Fran Ferdinand mrzil nemškega cesarja, »tega individualja«, ki vedno toliko govori in ga mora človek vedno poslušati. Praški list »Cech« piše, da bi mogel dati preceptor prestolonaslednikov otrok dr. Stanowsky zanimive podrobnosti, posebno o nameravanem umoru Franca Ferdinanda v Konopištu. V parku v Konopištu so bili vlovili posebne osebe, poslani od Viljema, ki so imele namen, umoriti Franca Ferdinanda. Tudi je bilo pripravljen več polkov, da bi v slučaju vstaje vdrli na Češko.

s O očetu. Drugi sin bivšega cesarja Viljema se je izjavil o svojem očetu: »Nikdar več ne bom videl cesarja. Posebni slučaj so ga vrgli iz svetovne zgodovine. Po zakonu je moj oče mrtev.«

s Ukradene gosli. Hubermannove gosli še niso najdeni! Hubermann bi jih zelo rad dobil nazaj, zato je povišal nagrado z 10 tisoč na 20 tisoč kron in je obljubil, da storilec ne bo kaznovan. — To je res. Hubermann ga gotovo ne bo kaznoval. Dvomimo pa, da bi postava ne porabila te prilagodnosti.

s Čudne navade pri zaroki. Na Kitajskem, Tibetu in v Koreji se mladi ljudje poročijo ne da bi bili le enkrat govorili; pravzaprav ne poročijo se ne, ampak drugi jih poročijo. Nevesta pred poroko komaj pozna ime svojega ženina in ta se tudi ves nemiren poprašuje, kakšne lastnosti ima njegova prihodnja žena, ali je lepa ali grda. Ne vidi jo namreč do večera pred poroko. Še bolj strogo je v Indiji. Deklica višjih slojev je v letih, ko se pri nas še igrajo s punčkami, že zaročena. Obredi pri zaroki so zelo dolgotrajni in veličastni, potem pa peljejo mlado deklico ali bolje rečeno otroka zopet nazaj k starišem; tam čaka, da je godna za možitev. Deklica štirih ali petih let, ki še ni zaročena, je za stariše sramota; v prejšnjih letih so se samo na ta način ognili, da so žrtvovali nesrečnega otroka boginji Kali. Kako nasprotstvo! Pri visoko kulturnih Kitajcih in Indijcih nimajo deklica prav nobene prostosti, je sužnja, jo poročijo, ne oziraje se na njena čuvstva, pri drugih manj kulturnih narodih ima pa deklica prostost izvoliti si ženina po svoji volji. Recimo malajske deklice. Če sta se dve malajski obitelji sporazumeli, da bi bila zveza njunih otrok vsem dobrodošla, se podajo stariši s povabljenimi gosti vred na breg kake reke ali kakega jezera. Mlada deklica stopi v čoln in se hitro veslaja oddalji, predno sme snubač odvezati svoj čoln. Če ji ne dopade, se zastoni trudi, da bi jo došel, kajti ona vesla na vso moč in je čisto lahko preje na cilju kakor on, ker je cilj blizu. Če se ji pa dopade, tedaj pa vesla zelo počasi, da bi jo dohitel. Rada vidi, da jo snubač vjame in kot vjetnica pride v njegovem čolnu zopet na prostor odhoda nazaj. Ljubezenski poskus pa ni vedno isti. Namesto veslanja vidimo tudi tek po visoko s travo zaraščenem polju, včasih tudi dirkanje na konjih; v tem slučaju se sme deklica ubraniti ljubimca tudi z bičem. Drugod zopet je skušnja za snubača še težja, naravnost ponižujoča. Tako n. pr. v mestu Inca na Balearih. Mladenci, ki si želijo deklico za ženo, jo obiščejo vsak večer ob navzočnosti njenega očeta; kdor je prišel prvi, ima pravico ostati toliko časa kolikor hoče. Ta čas porabi v to, da očita drugim snubačem vse njihove napake, ti morajo pa vse to poslušati in ne smejo ziniti besedice v obrambo. Tudi deklica mora molčati, njen ženin seveda tudi, če je prepozno prišel. Več mesecev se trudijo »prijatelji«, da bi razdrli poroko. Na Javi so pa poročne svečanosti same za mladi par prava muka. Okoli in okoli velikansk vršič in oglušujoče ropotanje, onadva morata biti pa popolnoma mirna. Vzrok je gospodarskega značaja: obleka, krasna poročna obleka je samo izposojena; ne smejo jo spravljati v nevarnost z nemirnimi kretnjami ali madeži. Boljše je, če stā ženin in nevesta

več dni čisto pri miru in trpita vse bolečine, da se le njuni sorodniki in znanci zabavajo na njun račun.

Trinajsti mesec. Neka francoska akademija se bavi z obnovo koledarja in namerava dodati še trinajsti mesec. Ta načrt je baje silno razveselil uradnike in vse, ki so mesečno plačani. No, pomislite, kaj pa bo s praznovernimi ljudmi, ki se boje številke 13! Oni bodo prisiljeni, da prepijo celi trinajsti mesec.

s Sanje. Popolnoma brez sanj ni človek niti v najglobokejšem spanju ne, a v teh sanjah se človek nič ne spominja. Če pa sanja navadno, se človek spominja vse do popolnega prebujenja. Kaj pa je to, sanje? Niso si vsi edini v tem. Ponajveč je to mešanje onega, kar smo čez dan doživeli, kvasi, ki napolnjuje naše misli in želje, spomini iz mladosti itd. Ljudje z bolnimi živci ali bolnim želodcem sanjajo zelo mnogo in težko. Tudi če se spi na levi strani, če se pije kavo, čaj, alkohol, povzroči močne sanje. Če se v sanjah govori, ni to noben pojav bolezn, ampak je to samo zelo živahno sanjanje.

s Nemci imajo velike oči in vidijo grozne stvari, ko sev ozijo po železnici. Tako so videli v Spielfeldu iz železniških vozov štrleče strojnice. Dalje žično ograjo in španske jezdece. To še ni vse. Gostilne so zaprte in — vojaki hodijo pizani okrog in baje nadlegujejo »mirne« Nemce. Obupno! Res obupno, da so Slovenci tako predrzni!

s Kmet pri operaciji. V neki vasi je obolel kmet in zdravnik je dognal, da je potrebna operacija. Zato so odpeljali kmeta v zagrebško bolnišnico. Ko je prišel v bolnišnico, so ga peljali v kopalnico, da se okoplje. Vse je bilo že pripravljeno, ko se začne kmet braniti z nogama in rokama, da ne gre v banjo. Končno so ga strežniki pograbil in ga s silo skopali. Ko je kmet po vsem tem ležal v postelji, se je globoko oddahnil in dejal zadovoljno: »Bog bodi zahvaljen! Jaz sem si to operacijo predstavljal mnogo huje, nego je v resnici. Ko človek tam, prav nič ne boli.«

s Medved — darilo Parizu. Prosto-voljni ruski bataljon, ki se je do zadnjega časa brijl s Francozi, je daroval ob svojem odhodu v domovino mestu Parizu svojega medveda Miško, ki je delil z njimi nesrečo in srečo v Kanpaniji in Lotaringiji. Časopisi pravijo, da bo medved-vojniki, kmalu postal ljubljenec obiskovalcev »Jardin de Plantes«.

s Šale. K neki pisateljici je prišel kolporter in ponudil kuharici, ki je odprla vrata, nekoliko zanimivih ljubavnih romanov. »Mi pišemo sami,« je zaloputnila kuharica vrata. — Sodnik: »Vi se hočete ločiti od svojega soproga radi nesporazumnosti?« — Žena: »Jaz hočem, da se ločiva, a on se neče.« — Trgovec psom: »Če daste za psa sto kron, ste ga dobili še vedno za sto kron.« — Gospa: »Rada bi ga kupila, a moj mož mi tega ne bo dovolil.« — Trgovec: »Verjemite mi: enega moža boste lažje dobili, kot takega psa.« — Ona: »Že celo uro te čakam tu. Napol sem že zmrznila.« On: »Vidiš. Ti delaš vse na pol.«

Peter Klemen:

Moja pot.

Zapiski kurirja, ki je hodil prepočasi.
(Dalje.)

Kmalu smo se oblekli, kolikor je pač bilo treba, saj smo ležali skoraj popolnoma oblečeni. Skoda se mi je le zdelo, da doktorja Jake ni bilo z nami, kajti tu je bilo dovolj pirluke, da pošteno poluka svoj salon. A zdi se, da ima tudi usoda spoštovanje pred črno obleko.

Predvsem smo morali stresti s sebe slamo in se umiti. Zadnje pa je bilo težko, kajti za celo vojašnico je bil na dvorišču le en vodnjak in se ta je bil tako zasečen, da ni mogel nihče blizu.

Rečasi smo napravili najnujnejšo toaletto, le čevlji, ki že tri dni niso čutili na sebi čistilne moči, so vpihi po krtaci in voščilu.

Doktor Goba me je venomer prosil za »zrcalo« in štel v njem svoje brke.

Rude je zahteval krtaco za obleko in si hotel z njo osnažiti čevlje. Ko sem ga zalotil pri nepoštenem delu, se je opravičil, češ, da on nikdar ne rabi šteti za obleko in da ni vedel, čemu je ravno namenjena moja krtaca. Ni na njej zapisan nimen njenega življenja.

Dobili smo narednika, ki je bil naš mentor prejšnji večer. Povedal sem mu, da nam kaj potrebujemo. Povedal sem mu, da nam manjka tega in onega. In dobri sergenti nam je preskrbel cigaret, krtac in voščila z naročnim, naj mu vedno povem, kadar bi kaj rabili.

Dvorišče, na katerem smo se gibali ono popoldne, ni bilo bogve kako prijazno. Videli nismo nikamor kakor proti ne-
tom na koncu puške, eniatrdgovcumihw bu, pred vrati pa je stal vojak z bajonetom na koncu puške, si mel roke in se pogovarjal z našimi sopolniki.

Ob desetih je prišlo povelje »à la gamelle« (k gameli, t. j. k menaži).

Bilo je obilno kosilo, ki nas je pogotelo do srca, a o naši usodi nismo vedeli še nič.

Zopet smo korakali gorindol po dvorišču, pogovarjajoč se o tem in onem, obupavajuč nad svojo usodo.

Rude je bil staknil medtem, da vodi z dvorišča drug izhod, ki ne gre mimo straže.

Spoznal se je namreč s hišnikom onega poslopja in ga izprašal o navadah v hiši tako natanko, da je prišel nazaj ves zadovoljen in vesel.

Pripovedoval je, da dotični izhod ni stražen nikoli, da je hiša, v kateri stanujemo, za žepne potrebe zelo koristen zavod — namreč monte di pietà, ali po naše: zastavljavnica.

Hišnik mu je tudi povedal, da je v tem zavodu pred vojsko službovalo ogromno številu uradnikov, nič manj kakor štiri-tajst. Prostor, kjer smo mi ložirali, pa je služil v boljših dneh, ki so minuli, za skladišče zastavljenega blaga.

»Oh, qui ci si faceva dei quattrini,« je nenil stari mož, »tu se je delal denar.«

Rude je bil mnenja, da ubežimo ponosi skozi oni izhod, ako nas Francozi ne izpuste.

Jaz sem mu odsvetoval, naj nikar tega ne dela, kajti če so že naši »gostitelji« tako neprevidni, da pustijo izhod odprt, vendar ne bodo tako neumni, da nas ne bi zopet ujeli.

Največji revež pa je bil doktor Goba. Videl ni dobro, ker je bil brez očal, v »zrcalo« se ni mogel gledati, ker ga ni imel, »razgovarati« mu ni bilo mogoče, ker francosčine ni znal. Ubogi doktor Goba!

Vendar je hotel biti povsod zraven, kjer je videl mene in Rudeta v pogovoru. In ker tudi slišal ni dobro, naju je neprenehoma nadlegoval z vprašanji: »Što kažeš, što si kazao, ne umijem potpuno dobro?«

In če sem se menil s francoskim vojakom ali oficirjem, je prihitel hitro tudi Goba in za vsako besedo zagodrnjal: »Što kaže?« Ker je pri vsakem takem vprašanju tako čudno nakremžil obraz in stavil odprto dlan za desno uho, so se mu tudi Francozi smejali, zlasti ker je mož star komaj tri četrdeset let. Nekateri so celo mislili, da se šali.

Smešno, silno smešno se mi je zdelo vse skupaj. Smešen je bil Goba s svojim strahom, smešen je bil Rude, ki je poslušal pripovedovanje francoskih vojakov, a razumel ni niti ene besede, in smešen sem bil jaz, ki sem z debatiranjem o jugoslovanskem vprašanju hotel pridobiti respekt sebi in svojim sopolnikom, če pa tega ne vsaj svedo, da gremo svojim notem dalje.

Ko sem depovedal dobrotnemu vojaku, da se nam mudi in da naša misel je nujna, mi je odgovoril v tolažbo: »Trebalo bi se poteti. Saj pri nas se Vam ne godi slabo. Imate dovolj jedi in pijače. Spite lahko cel dan in celo noč. Česa Vam je še treba?«

Pa sem bil zopet boli moder.

Ob dveh popoldne pride na dvorišče oficir, zahteva jugoslovanske delegate, poliskega Judo in rumunsko barabo. Poberemo nam dokumente ter nam veli, naj gremo z njim in nesemo s seboj tudi svoje kramo.

Pobrali smo svoje stvari in odšli. Po ozki ulici nas je peljal, dokler nismo prišli do precej prostornega trga.

Zavili smo v nizko vežo. Posledal sem nad vrata in zagledal italijanski reb, krog katerega se je bralo: Regio Comando carabinieri (kraljevo novelstvo karabinijerjev).

»Siamo fritti,« je vzdihnil Rude, »nons sommes irais,« sem pristavil jaz.

Francoski častnik je razumel najine vzdih in se nama pomilovalno nasmehnil. Izročil je vse naše potne listine žendarjem, nam voščil dober dan in odšel.

Karabinijeri so bili zelo prijazni. Doktor Goba jih je poizkušal prepričati, da naša pot nima političnega pomena in jim je spustil goveranco o valuti.

»Pur troppo lo Stato jugoslavo non è ancora riconosciuto!« (Žalibog jugoslovanska država še ni priznana) je priomnil eden izmed višjih in nam povedal, da gremo v Regino, vas, ki je kake štiri kilometre oddaljena od Castelfranca.

Vprašali smo ga, koliko časa ostane-mo tam, a odgovor ni bil jasen, češ, da bo o tem odločilo najvišje poveljstvo.

Pred hišo je pridrdral voz. Pred nas sta stopila dva mastna karabinijerja in

nam namignila, naj gremo z njimi, rekoč, da nas bosta onadva spremila do Regine, kjer se nahaja Campo di concentramento — prigionieri di guerra (koncentracijski tabor za vojne ujetnike).

Videli smo pred seboj svojo usodo. Zmetali smo na voz svojo robo in nato smo zlezli sami na nerodno vozilo, pred katerim sta stala dva jetična konja. Eden izmed karabinijerjev je sedel zadaj, drugi pa spredaj pri vozniku.

»Torej tako potuje naša, že po vseh jugoslovanskih časopisih opevana misija. Niti na enega dobrega voditelja nismo nalezeli od začetka svojega potovanja. Imel nas je na vajeih ravnatelj Ivan, peljal nas je na Dunaj dr. Ivan L., vozili so nas Angleži, pitali so nas Francozi, a karabinijeri, ti nas bodo gotovo pripeljali do cilja, ki nas bo vreden, mi pa njega.« Take so bile moje misli, le mimogrede sem poslušal, kaj se menijo drugi.

Rude je bil že v živahnem pogovoru s karabinijerjem in z voznikom. Posebno zadnji, navaden italijanski infanterist, je bil zelo zgovoren. Pripovedoval je, da se ujetnikom v taborišču godi naravnost sijajno. Imajo dobro hrano, ne trpe mraza, sploh jim ne manjka ničesar.

Rude ga je vprašal, če kaj zelo umirajo.

»A, kaj še.« je bil odgovor, »vsak dan jih umrje kvečjemu šest ali sedem.«

Rude je utihnil, voznik pa je pogljal suhe konje po ravni cesti v smeri proti Padovi.

Prišli smo do Regine in krenili z vozom po blatni cesti na desno takoj pri vходу v vas.

(Dalje.)

Aprovizacija.

a Mast za III. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala mast za tretji okraj na rumena nakazila za mast v torek, dne 11. t. m. pri Mühleisnu. Določen je tale red: popoldne od 8. do 9. ure št. 1 do 300, od 9. do 10. ure št. 301 do 600, od 10. do 11. ure št. 601 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 04 dkg. Kilogram stane 25 kron.

a Mast za IV. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala mast za četrti okraj na rumena nakazila za mast v torek, dne 11. t. m. pri Mühleisnu. Določen je tale red: popoldne od 2. do 3. ure št. 1 do 400, od 3. do 4. ure št. 401 do 800, od 4. do 5. ure št. 801 do konca. Stranka dobi a vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 K.

a Mast za zamudnike. Vse one stranke, ki niso prišle po mast o določenem času, jo lahko dobe na izkaznice za mast še v sredo, dne 12. t. m. popoldne pri Mühleisnu.

a Loj za zamudnike. Vse one stranke, ki niso prišle po loj v določenem času, ga lahko dobe na izkaznice za mast še v sredo, dne 12. t. m. popoldne pri Mühleisnu.

a Prodajalci moke se vabijo, da se zglase v sredo, dne 12. t. m., ob 9. uri popoldne v mestni posvetovalnici radi nakazila moke.

Deklica Elsalila.

Roman. — Napisala Selma Lagerlöf.

(Dalje.)

Ribiči so priznali, da Torarin govori pametno, pa so zopet sedli okrog ognja.

»Pojdi za menoj, Elsalila,« je dejal Torarin. »To ni čas, da bi letale deklice po ulicah in trgih.«

Nato se je ogledala Elsalila za svojima spremljevalcema. Ni ju bilo več; izginila sta bila brez sledu.

MESTNA PIVNICA.

I.

Gospodinja Mestne pivnice v Marstrandu je odprla nekega jutra vrata, da pomete sobe in vežo. Tedaj je opazila malo deklico, ki je sedela na stopnjicah in čakala. Na sebi je imela dolgo, sivo ogrinjalo, ki je bilo ovito okrog pasu.

Ko so bila odprta vrata, je prišla naproti gospodnji, kateri se je zdelo, da hodi neznanica kot v snu. Odprla je oči na široko in podprla roke na boke. Tem bolj ko se je deklica približevala, bolj nežna se je zdela. Imela je plave lase, mil obraz, lica tako tanka in prozorna, kot da so od mehkega stekla.

Ko se je približala gospodnji, jo je vprašala, če bi mogla dobiti od nje službo.

Tedaj se je krčmarica spomnila na one objestne ljudi, ki so navadno vsak večer pili vino in pivo v gostilniški sobi, pa se je nehote nasmehnila in rekla ujedljivo: »Ne, pri nas ni mesta za tako malo gospodično, kot si ti.«

Deklica je dejala, da ne zahteva ne hrane in ne plače, ampak samo posla.

»Ne,« je dejala krčmarica. »Če bi bila moja hči kot ti, bi jo odbila. Želim ti boljše službe, kot bi jo imela pri meni.«

Mlada deklica je odšla polagoma, krčmarica pa je gledala za njo. Zdela se ji je tako majhna in šibka, da se ji je smilila.

Poklicala jo je in dejala: »Morda ti preči večja nevarnost, če hodiš po ulicah sama, kot če prideš k meni. Ostani pri meni en dan, da bom videla, kako boš umivala skleda in krožnike.«

Krčmarica jo je peljala v neko sobo, ki ni imela okna; malce svetlobe je padalo skozi luknjo v zidu.

»Ostani danes tu in skušaj oprati vse skleda in krožnike, ki ti jih bodo dali skozi to luknjo, pa bom videla, če te vzamem v službo ali ne.«

Deklica je šla v sobo, toda gibala se je tako tiho, da se je krčmarici zdelo, kot da se mrtvec spušča v grob.

Ona je bila cel dan notri, z nobenim ni govorila, ni gledala skozi luknjo na ljudi, ki so prihajali v sobo. Niti se ni dotikala jedi, ki so jo dajali.

Nihče ni slišal ropota s krožniki in skledami. Ko pa je krčmarica pomolila roko skozi okno, dala ji je posodo tako čisto, da ni bilo na nji niti mrvice.

Ko pa jih je gospodinja vzela in postavila na mizo, so bili tako hladni, da se ji je zdelo, da ji hočejo roke zmrzniti. Zgrozila se je in rekla:

»Zdi se mi, da jih jemljem iz roke same smrti.«

II.

Nekega dne ni bilo na mostovih rib za čiščenje, tako da je Elsalila smela ostati doma. Sedela je v koči sama in predla. Na ognjišču je gorel ogenj, koča je bila razsvetljena.

Naenkrat je začutila lahen dih, kot da se je dotaknil hladni vetrič njenega čela. Ona pogleda in vidi, da stoji pred njo njena mrtva krušna sestra.

Elsalila je dela roko na kolovrat, da se je ta prenehal sukati in začela gledati sestro. Najprvo se je prestrašila, nato si je dejala: »Ni prav, da se bojim svoje sestre. Naj je živa ali mrtva, ljubo mi je, da jo vidim.«

»Draga moja,« ji je dejala. »Ali želiš kaj od mene?«

Tedaj je šla pokojnica do vrat. Elsalila: »Sestra moja, jaz sem dobila službo v gostilni, a krčmarica me je pustila, da stojim cel dan in umivam krožnike. Zvečer sem tako trudna, da ne morem več prestajati. Prišla sem, da te vprašam, če bi mi ne mogla ti pomagati?«

Elsalila se ni več bala, bila je vesela, da zopet vidi svojo sestro in dejala: »Da, draga, koj pridem, da ti pomagam.«

Tedaj je šla pokojnica do vrta, Elsalila pa je stopila za njo. Ko sta prišli do vrat, je dejala prva: »Moraš vzeti ogrinjalo, Elsalila, zunaj je strahovita ploha.« Ko je to rekla, ji je zvenel glas malo jasneje kot poprej.

Na to je vzela Elsalila plašč in se ogrnila. Pri tem je mislila: »Moja sestra me še vedno ljubi. Srečna sem, ko ji morem slediti, pa naj bi bilo kamorkoli.«

In ona je šla za pokojnico skozi mnoge ulice raz višine od Torarinove kočice do trga in pristanišča.

Pokojnica je hodila dva koraka naprej. Burja je pihala ta večer skozi ulice.

Ko sta prišli do Mestne pivnice, je šla pokojnica po stopnicah in mahnila Elsalili, naj pojde za njo. Ko sta šli skozi vežo, je veter ugasnil svetiljko, da sta ostali v temi. Elsalila ni vedela kam, pa jo je prišla za roko njena sestra in jo vodila. Toda roka mrtve je bila tako hladna, da se je Elsalila prestrašila in začela od strahu trepetati. Tedaj je pokojnica spustila njeno roko in jo prišla za rob ogrinjala, ter jo tako vodila.

Šle sta skozi dolg hodnik, nato je pokojnica odprla vrata. Prišle ste v malo, temno sobo, v katero je prodiralo majheno svetlobe skozi luknjo v zidu.

Elsalila je videla, da se nahajata v sobi, kjer se pere posoda.

»Ali mi hočeš nocoj pomagati pri delu?« je vprašala nenavadna deklica.

»Seveda, draga,« je dejala Elsalila. »Ti veš, da storim zate vse, kar je mogoče.«

Nato je Elsalila odložila ogrinjalo in se lotila posla.

»Ali boš zdaj popolnoma mirna?« je dejala rajnica, »da krčmarica ne bo slutila, da sem dobila pomoč.«

»Bom, draga, bom!«

»Dobro. Tedaj z Bogom, Elsalila!« je rekla rajnica. »Samo eno te še prosim, da se pozneje ne boš srdila name.«

»Zakaj me tako prosiš?« je vprašala Elsalila. »Vsak večer bom prišla in ti pomagal.«

»Ni treba prihajati pogosto,« je dejala rajnica. »Jaz mislim, da mi boš danes toliko pomagala, da končamo to delo.«

Ko sta to govorili, se je Elsalila nagaila nad delo. Trenutek je bilo vse tiho, nato je čutila Elsalila lahen dih na čelo, tako kot pokrej, ko je prišla pokojnica k nji v kočico. Ko je pogledala, je ni bilo več. Razumela je, kaj je ono, kar je čutila kot lahko sapico: sestra jo je poljubila na čelo, predno je odšla.

Elsalila je izvršila najprvo svoje delo. Oprala je skleda in lončke. Nato je šla do luknje v zidu in pogledala, če so druge postavljene tam. Ni jih bilo. Pa je stala pred luknjo in pogledala v izbo.

Bilo je ravno v času, ko so gostje najbolj prihajali v pivnico. Za veliko mizo so sedeli trije, ki so se obnašali po domače. Ko je eden izmed njih izpil, je šel in zopet nafil ter se vsedel za mizo.

Elsalila je stala tu, kot da je prišla iz tujine. Mislila je na svojo krušno sestro, pa ni mogla dobro razločiti, kar je videla. Ni trajalo dolgo, pa je spoznala, da so ti trije ljudje njeni znanci. To so bili gospod Arhije in njegova dva prijatelja, gospod Reginald in gospod Filip.

Poslednje dni gospod Arhije ni prišel k nji, pa ji je bilo ljubo, da ga vidi. Hotela ga je poklicati, in mu reči, da je tu, pa je pomislila, da je čudno, da ne pride več, pa je molčala. Morda si je izbral drugo, je pomislila Elsalila. On je gledal pred se in niti pil ni. Ni se vpletal v pogovor, in če mu je kdo kaj rekel, mu ni niti odgovarjal.

Elsalila je slišala, da sta ga druga dva poskušala razveseliti. Vprašala sta ga, čemu ne pije. Priporočila sta mu, naj stopi do Elsalile, da se malo razgovori in se razveseli.

»Ne brigajte se zame,« je dejal Arhije. »Drugačne misli mi rojijo po glavi. Vedno mi je pred očmi, vedno mi šumi njen glas v ušesih.«

Elsalila je videla, da gospod Arhije bulji v širok tram, ki je podpiral strop pivnice. Sedaj je videla, da je na ta steber naslonjena njena krušna sestra in da motri gospoda Arhijeja. Stala je nepremično v svojem sivem ogrinjalu, pa je ni bilo lahko razločiti.

Elsalila je tudi videla, kako je odprla oči, ko je pogledala gospoda Arhijeja. Ves čas, ko je bila z Elsalilo, je imela zaprte oči.

Toda njene oči so bile strašne, motne, brez lepega pogleda.

Čez trenutek je začel Arhije zopet jadikovati: »Vedno jo vidim. Neprestano mi sledi, korak za korakom,« je dejal.

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.